

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT				OPISKELUN TAVOITE (TUTKINNON OSITTAIN) KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA	
TUTKINTOJEN MÄÄRÄT (KPL)		KALATALOUDEN PT (KPL)		KALATALOUDEN PT	
Kalatalouden perustutkinto (PT): 12		Kalanjalostaja (PT) 1-4		koko tutkinto	
Kalatalouden ammattitutkinto (AT): 42		Kalanviljelijä (PT) 1-4		171 kpl	
Kalatalouden erikoisammattitutkinto (EAT): 1-4		Kalastaja (PT) 1-4		tutkinnon osa/osia	
Luonto- ja ympäristöalan PT: 276		Kalastuksenohjaaja 1-4		30 kpl	
Luontoalan AT : 321		KALATALOUDEN AT (KPL)		KALATALOUDEN AT	
Luontoalan EAT: 18		Ammattikalastuksen osaamisala 1-4		koko tutkinto	
		Kalanjalostuksen osaamisala 1-4		240 kpl	
		Kalastusopastuksen osaamisala 30		tutkinnon osa/osia	
		Vesiviljelyn osaamisala 6 kpl		9 kpl	
TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT (KPL)		KALATALOUDEN EAT (KPL)		KALATALOUDEN EAT	
Kalatalouden PT: 198		Kalavesien hoidon osaamisala 1-4 kpl		koko tutkinto	
Kalatalouden AT: 246		LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PT (KPL)		6 kpl	
Kalatalouden EAT: 6		Luontoalan osaamisala 210		tutkinnon osa/osia	
Luonto- ja ympäristöalan PT: 3 036		Porotalouden osaamisala 3		0 kpl	
Luontoalan AT: 1 863		Ympäristöalan osaamisala 63		LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PT	
Luontoalan EAT: 141		LUONTOALAN AT (KPL)		koko tutkinto	
Yhteiset tutkinnon osat (YTO)		Erä- ja luonto-opastuksen osaamisala 237		2 625 kpl	
(Kalatalouden PT, luonto- ja ympäristöalan PT) (KPL):		Luonnontuotealan osaamisala 36		tutkinnon osa/osia	
Paikalliset tutkinnon osat		Riistatalouden osaamisala 30		411 kpl	
(Kalatalouden PT, kalatalouden AT, luonto- ja ympäristöalan PT, luontoalan AT) (KPL):		Tieto puuttuu 18		LUONTOALAN AT	
132		LUONTOALAN EAT (KPL)		koko tutkinto	
150		Luonnontuotealan osaamisala 6		1 773 kpl	
		Luontokartoituksen osaamisala 12		tutkinnon osa/osia	
				90 kpl	
				LUONTOALAN EAT	
				koko tutkinto	
				123 kpl	
				tutkinnon osa/osia	
				21 kpl	

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT		OPISKELUN TAVOITE (TUTKONNON OSITTAIN) KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA
TUTKINTOJEN MÄÄRÄT (KPL) Porotalouden ammattitutkinto (AT): 0 Ympäristöalan ammattitutkinto (AT): 102 Ympäristöalan erikoisammattitutkinto (EAT): 207 TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT (KPL) Porotalouden AT: 0 Ympäristöalan AT: 330 Ympäristöalan EAT: 900	POROTALOUDEN AT Ei osaamisaloja ja eikä tutkintonimikkeitä	POROTALOUDEN AT koko tutkinto 0 kpl tutkinnon osa/osia 0 kpl
	YMPÄRISTÖALAN AT (KPL) Vesihuollon osaamisala 69 Ympäristöhuollon osaamisala 33	YMPÄRISTÖALAN AT koko tutkinto 312 kpl tutkinnon osa/osia 18 kpl
	YMPÄRISTÖALAN EAT (KPL) Jätehuollon osaamisala 9 Laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjohtamisen os.ala 39 Resurssitehokkuuden osaamisala 36 Vesihuollon osaamisala 33 Ympäristökasvatuksen osaamisala 93	YMPÄRISTÖALAN EAT koko tutkinto 861 kpl tutkinnon osa/osia 39 kpl

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

Pohdinnat

Tutkintojen suoritusmäärät

- Tutkintojen suoritusmäärien painottuminen ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin kertonee työelämän tarpeesta saada laajemman osaamisen hallitsevaa työvoimaa. Toisaalta luonnontuotealalla suuntaudutaan yrittäjyyteen ammattitutkinnon kautta ja jatketaan suorittamaan erikoisammattitutkintoa. Suoritusmäärät ovat kasvaneet eniten ympäristöalan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Suoritusmäärien kasvu kertoo siitä, että ympäristöalalla on lisääntynyt tarve koulutetulle työvoimalle ympäristöön liittyvien toimenpiteiden ja tehtävien määrän kasvettua.

Tutkinnon osien suoritusmäärät

- Tutkinnon osien suoritusmäärät ovat kasvaneet ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Tämä johtunee joko siitä, että tutkinnon osia on alettu suorittaa työelämän tarpeen mukaisesti tutkinnon osa kerrallaan tai, että opinnoissa on voitu tehdä päätös suorittaa koko tutkinnon sijaan tutkinnon osa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa on tutkinnon osia, joita suorittamalla saadaan täsmäkoulutusta työelämän tarpeisiin.

Osaamisalojen suoritusmäärät

- Luontoalan ammattitutkinnossa on huomioitava osaamisalan suoritusmäärien tiedon puuttuminen ja määrän hienoinen kasvu edellisiin vuosiin verrattuna. Taustalla voivat olla pienet koulutuksen järjestäjät, joilla ei ole isoja tilastointi- ja kirjausmenetelmiä.

- Porotalouden ammattitutkinnon osaamisalalla oli suorituksia, mutta niitä ei kuitenkaan näy tutkinnon osien suoritusmäärissä saatikka koko tutkinnon suoritusmäärissä. Alalla on yksittäisiä opiskelijoita.
- Erä- ja luonto-opastuksen osaamisalalla on eniten suorituksia, mikä näkyy myös kyseisen osaamisalan tutkinnon osien ja koko tutkinnon suoritusmäärien kasvussa. Kasvu johtunee luontoon liittyvän matkailun kasvusta ja yritystoiminnan lisääntymisestä.

Muut huomiot

- Porotalouden ammattitutkinnon suorituksia ei ollut lainkaan koko tutkinnon eikä tutkinnon osienkaan osalta. Tämä voi johtua siitä, että tutkinto järjestetään joka toinen vuosi.
- Matkailun kasvu ja ympäristöön liittyvien toimenpiteiden lisääntyminen näkyvät tutkintojen osaamisalojen valinnoissa. Ympäristöalalla osaamisaloista voimakkaimmin on kasvanut ammattitutkinnossa vesihuollon osaamisala. Erikoisammattitutkinnossa niin ikään ympäristökasvatuksen osaamisala ja suurimman kasvun saavuttanut laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjohtamisen osaamisala kuvaavat työelämän painotusta osaamisen saralla.

Luonto- ja ympäristöalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Kalatalouden PT: 38 kpl
Kalatalouden AT: 9 kpl
Kalatalouden EAT: 2 kpl
Luonto- ja ympäristöalan PT: 43 kpl
Luontoalan AT: 27 kpl
Luontoalan EAT: 8 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (KPL) (joilla on järjestämislupa)

Kalatalouden PT: 3
Kalatalouden AT : 4
Kalatalouden EAT : 1
Luonto- ja ympäristöalan PT : 27
Luontoalan AT : 25
Luontoalan EAT : 4

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (KPL) (joilla on järjestämislupa)

Kalatalouden PT : 35
Kalatalouden AT : 5
Kalatalouden EAT: 1
Luonto- ja ympäristöalan PT : 16
Luontoalan AT : 2
Luontoalan EAT : 4

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN Pohdinnat

SUORITETTUIJEN TUTKINTOJEN KIELET

Kalatalouden PT
Suomi 12 kpl

Kalatalouden AT
Suomi 42 kpl

Kalatalouden EAT
Suomi 1-4 kpl

Luonto- ja ympäristöalan PT
Suomi 276 kpl
Ruotsi 1-4 kpl

Luontoalan AT
Suomi 291 kpl
Ruotsi 30 kpl
Muu kieli 1-4 kpl

Luontoalan EAT
Suomi 18 kpl

Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Luontoalan koulutukset jakaantuvat maantieteellisesti kattavasti, ja koulutuksen järjestäjiä on paljon sekä perus- että ammattitutkinnoissa.
- Työelämässä on paljon tarvetta luontoalan erikoisammattitutkinnon luontokartoittajan osaamisalaan, mutta aktiivisia koulutuksen järjestäjiä on vain kaksi, ja sekin uhkaa jatkossa vähentyä yhteen.
- Aktiivisten koulutuksen järjestäjien määrä kalataloudessa on edelleen huolestuttavan pieni, etenkin perustutkinto- tasolla, vaikka alalla on todettu selkeästi työntekijätarvetta.
- Ruotsinkieliset tutkintosuoritukset jakaantuvat lähinnä kahden luontoalan ammattitutkintoa järjestävän koulutuksen järjestäjän kesken.
- Luontoalalla, etenkin luontomatkailuun suuntautuvien tutkintojen osalta, on suuri tarve saada järjestää tutkintoja myös englanninkielellä.
- Sama asia koskee myös osittain kalataloutta, jossa työelämä hankkii ja kouluttaa itse työvoimaa ulkomailta.

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN	
JÄRJESTÄMISLUVAT Porotalouden AT: 2 kpl Ympäristöalan AT: 14 kpl Ympäristöalan EAT: 5 kpl AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (joilla on järjestämislupa) Porotalouden AT: 0 kpl Ympäristöalan AT: 7 kpl Ympäristöalan EAT: 3 kpl EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (joilla on järjestämislupa) Porotalouden AT: 2 kpl Ympäristöalan AT: 7 kpl Ympäristöalan EAT: 2 kpl	TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN Pohdinnat SUORITETTUIJEN TUTKINTOJEN KIELET Porotalouden AT Ei tutkintoja Ympäristöalan AT Suomi 102 kpl Ympäristöalan EAT: Suomi 207 kpl Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen • Porotalouden ammattitutkinnossa on järjestetty koulutusta yhdessä oppilaitoksessa, mutta kokonaisia tutkintosuorituksia ei ole suoritettu. • Ympäristöalan ammattitutkinnossa on maantieteellisesti kattavasti koulutuksen järjestäjiä, mutta tutkintosuorituksia tulee vain muutamasta aktiivisesta oppilaitoksesta. • Ympäristöalan erikoisammattitutkinnossa tutkintosuorituksia on paljon, ja ne ovat pääasiassa yhdeltä koulutuksen järjestäjältä. Ympäristökasvattaja on suosituin osaamisala.

Luonto- ja ympäristöalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Näyttöjen suorituspaikkojen jakautuminen

Pohdinnat suorituspaikkojen jakautumisesta

- Näyttöjen suorituspaikkojen kirjaamisessa on todettu olevan vaihtelua oppilaitosten välillä.
- Kalatalouden sekä luontoalan koulutuksissa suoritetaan paljon näyttöjä, jotka tähtäävät opiskelijan tulevan yritystoiminnan palveluiksi, ilman että yritystä on vielä perustettu.
- Tutkintojen perusteissa on myös osaamisalueita, jotka liittyvät perustaitojen hankintaan ennen työelämään siirtymistä, tämä vaikuttaa myös näyttöjen toteutukseen oppilaitoksissa.
- Ympäristöalan tutkinnot ja niiden tarjonta suuntautuvat vahvasti työelämässä olevien työntekijöiden ammatilliseen lisäkoulutukseen ja siten näytöt toteutuvat kattavasti työelämässä.
- Näytöt tehdään pääsääntöisesti työpaikoilla. Vaihtelua on kuitenkin sen verran paljon koulutuksen järjestäjien välillä, että se kertoo erilaisista toimintatavoista. Osa koulutuksen järjestäjistä käyttää myös raportoinnissa vaihtoehtoa "näyttö suoritettu oppilaitoksessa ja työpaikalla".

KALATALOUDEN PT
Työpaikka 24,1 %
Oppilaitos 70,4 %
Työpaikka + oppilaitos 3,7 %
Tieto puuttuu 1,8 %

KALATALOUDEN AT
Työpaikka 27,5 %
Oppilaitos 60 %
Työpaikka + oppilaitos 7,5 %
Tieto puuttuu 5 %

KALATALOUDEN EAT
Työpaikka 33 %
Oppilaitos 66,67 %
Työpaikka + oppilaitos 0 %
Tieto puuttuu 0 %

LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PT
Työpaikka 48,8 %
Oppilaitos 36,3 %
Työpaikka + oppilaitos 8,6 %
Tieto puuttuu 6,3 %

LUONTOALAN AT
Työpaikka 48,7 %
Oppilaitos 29,1 %
Työpaikka + oppilaitos 14,2 %
Tieto puuttuu 8,0 %

LUONTOALAN EAT
Työpaikka 31,9 %
Oppilaitos 2,1 %
Työpaikka + oppilaitos 51,1 %
Tieto puuttuu 14,9 %

POROTALOUDEN AT
Työpaikka 0 %
Oppilaitos 0 %
Työpaikka + oppilaitos 0 %
Tieto puuttuu 0 %

YMPÄRISTÖALAN AT
Työpaikka 92,7 %
Oppilaitos 3,7 %
Työpaikka + oppilaitos 1,8 %
Tieto puuttuu 1,8 %

YMPÄRISTÖALAN EAT
Työpaikka 98,6 %
Oppilaitos 1,0 %
Työpaikka + oppilaitos 0,4 %
Tieto puuttuu 0 %

Luonto- ja ympäristöalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Palautteet

Palautekyselyt (arviointiasteikko 1-5)	Pohdinnat
OPISKELIJAPALAUTTEEN PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT Kalatalouden PT 4,6 Kalatalouden AT 4,7 Kalatalouden EAT – Luonto- ja ympäristöalan PT 4,6 Luontoalan AT 4,8 Luontoalan EAT 4,4 (valtakunnallinen keskiarvo 4,6) TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE Kalatalouden PT 4,1 Kalatalouden AT 3,4 Kalatalouden EAT – Luonto- ja ympäristöalan PT 4,4 Luontoalan AT 4,1 Luontoalan EAT 3,4 (valtakunnallinen keskiarvo 4,2) TYÖPAIKKAPALAUTE Kalatalouden PT 4,4 Kalatalouden AT 3,1 Kalatalouden EAT – Luonto- ja ympäristöalan PT 4,2 Luontoalan AT 4,2 Luontoalan EAT - (valtakunnallinen keskiarvo 4,2)	Opiskelijapalaute • Kalatalouden perus- ja ammattitutkinnoissa on vähän kouluttajia ja opiskelijoita, mutta opiskelijat ovat tyytyväisiä. • Luonto- ja ympäristöalan perustutkinnon, luontoalan ammatti- sekä erikoisammattitutkintojen osalta palautteiden keskiarvot ovat parempia tai lähellä valtakunnallista keskiarvoa. Työpaikkaohjaajapalaute • Kalatalouden perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa keskiarvojen vaihteluihin vaikuttaa se, että määrät hyvin pieniä. • Luonto- ja ympäristöalan perustutkinnon ja luontoalan ammattitutkinnon osalta työpaikkaohjaajapalautteiden arvot ovat hyviä. • Luontoalan erikoisammattitutkinnoissa palautteiden arvo on alhaisempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. • Luontoalan erikoisammattitutkinnoissa on myös pienemmät suorituspäämäärät. • Kertooko luontoalan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen palautearvojen suuri ero työpaikkaohjaajan roolin eroista vai jostain muusta asiasta? Työpaikkapalaute • Kalatalouden perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa palautearvojen eroihin vaikuttaa se, että palautemäärät ovat pieniä. • Luonto- ja ympäristöalan perustutkinnoissa, luontoalan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa työpaikkapalautteet ovat valtakunnallista keskitasoa. Kehitysehdotuksia palautteiden keräämiseen • Voisi pohtia, onko tärkeää saada tietoa tutkinnon osittain vai riittäisikö tieto opiskelijan työssä oppimisjaksojen perusteella? Ja onko työpaikkapalautteen antajalla aina riittävästi tietoa ja osaamista kyselyiden vastaamiseen? • Kaikki kysymykset eivät sovi aikuisopiskelijoille.

Luonto- ja ympäristöalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU Palauteet

Palautekyselyt (arviointiasteikko 1-5)
OPISKELIJAPALAUTTEEN PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT Porotalouden AT - Ympäristöalan AT 4,8 Ympäristöalan EAT 4,8 (valtakunnallinen keskiarvo 4,6)
TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE Porotalouden AT - Ympäristöalan AT 4,6 Ympäristöalan EAT 4,1 (valtakunnallinen keskiarvo 4,2)
TYÖPAIKKAPALAUTE Porotalouden AT - Ympäristöalan AT 4,1 Ympäristöalan EAT 4,0 (valtakunnallinen keskiarvo 4,2)

Pohdinnat	
Opiskelijapalaute Ympäristöalan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa arvioinnit ovat varsin hyvät, porotaloudessa ei ollut näyttöjä.	Työpaikkapalaute - Alhaiset vastausmäärät työpaikkapalautekyselyissä ovat usein haasteena. - Vastaaja voi olla etäällä opiskelijasta ja käytännöissä voi olla vaihtelua siinä, kenelle kysely lähetetään.
Työpaikkaohjaajapalaute - Ympäristöalan ammattitutkinnon korkeampi arvosana saattaa kertoa tutkinnon työpaikkaohjaajan suuremmasta roolista. - Ympäristöalan erikoisammattitutkinnossa opiskelijat ovat usein hyvinkin itseohjautuvia, jolloin työpaikkaohjaajan rooli jää pienemmäksi.	

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Osaamisen arviointi ja kaksikantaisuuden toteutuminen ammatillisissa tutkinnon osissa

KALATALOUDEN PT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 64,8 % Tieto puuttuu 1,9 % KALATALOUDEN AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 72,5 % Tieto puuttuu 5,0 % KALATALOUDEN EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 100 % LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 68,6 % Tieto puuttuu 1,6 % LUONTOALAN AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 76,1 % Tieto puuttuu 6,0 % LUONTOALAN EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 83,0 % Tieto puuttuu 2,1 %	POROTALOUDEN AT Ei ole näyttöjä YMPÄRISTÖALAN AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 96,3% Tieto puuttuu 1,9 % YMPÄRISTÖALAN EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 98,6 % Tieto puuttuu 0 % OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA KALATALOUDEN PT Keskiarvo 4,2 Ammatillinen tutkinnon osa 4,5 Yhteinen tutkinnon osa 3,8 LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PT Keskiarvo 4,1 Ammatillinen tutkinnon osa 4,3 Yhteinen tutkinnon osa 3,9 (kansallinen ka. 3,7)	Pohdinnat kaksikantaisuuden toteutumisesta - Kalatalouden perustutkinnon kaikkien tutkinnon osien osalta opiskelija osoittaa ammattitaitonsa työelämää vastaavissa tilanteissa aidoissa työympäristöissä. Siltä osin kuin tehtäviä ei voida suorittaa opintojen kannalta järkevässä aikataulussa työpaikalla, järjestetään vastaava näyttöympäristö oppilaitoksessa. - Osaamisen arvioijilta vaaditaan hyvää ammattitaitoa ja perehtyneisyyttä kalatalouden perustutkinnon perusteisiin. - Osaamisen osoittaminen suunnitellaan opiskelijakohtaisesti ja voidaan järjestää työpaikalla, jos vaatimukset täyttyvät. Arvioijat tekevät päätöksen yhteistyössä opiskelijan sekä työelämän edustajien kanssa. Osaaminen arvioidaan asteikolla 1–5. - Osaamisen arvioinnin oikaisupyyntöjä ei ollut käsiteltävänä työelämätoimikunnalla vuonna 2024. Koulutuksen järjestäjien kehittämiskohteet - Vierailukäyntien perusteella arviointikeskustelujen toimintatapoja olisi hyvä kehittää niin, että näytön jälkeen järjestettäisiin mahdollisimman pian arviointikeskustelu, jossa olisi samanaikaisesti läsnä opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat - Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat on pääsääntöisesti hyvin tehtyjä. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat voisivat olla edelleen opetushenkilöstön ja opiskelijoiden käytössä käytännöllisenä ohjenuorana.
--	--	--

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS

Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta

Kalatalouden PT, kalatalouden AT ja kalatalouden EAT

- Kalatalouden koulutus on heikentynyt huolimatta panostuksista alan kehittämiseen, koska vain muutama taho järjestää koulutusta, ja opiskelijapula sekä heikkenevät oppimisympäristöt heikentävät tilannetta. Ammattikorkeakoulutason iktyonomikoulutus lakkasi Suomessa 2010-luvulla, koska koulutuksen ylläpitäminen oli kallista.
- Opiskelijamäärien väheneminen tekee kalataloudesta marginaalialan, ja koulutuksen vetovoima on heikentynyt. Koulutuksen vähentyminen on aiheuttanut osaajapulaa, kun kokeneet asiantuntijat siirtyvät eläkkeelle.
- Kalatalousalan osaaminen on aliedustettuna kehittämisohjelmissa ja strategioissa, ja joissakin niistä kalatalousalaa ei ole mainittu lainkaan.
- Perustutkinnon osalta toivotaan enemmän käytännön opetusta.
- Iktyonomi tutkinnon palauttaminen kalatalouden erikoisammattitutkinnossa nähdään tärkeänä alan elinvoimaisuuden takia.

Luonto- ja ympäristöalan PT, luontoalan AT ja EAT

- Tutkinnon perusteita on pidetty suhteellisen toimivina edellisen uudistuksen jälkeen. Pientä haastavuutta on koettu ympäristönhoitaja- ja ympäristönhuoltaja -tutkintonimikkeissä, koska niiden varsinainen sisältö ei avaudu helposti koulutukseen hakeutuville opiskelijoille ja eikä osittain myös työelämälle. Sen vuoksi koulutuksen järjestäjien osalta on esitetty toivetta muuttaa ympäristönhoitaja -tutkintonimike luonnonhoitajaksi, jota työelämä käyttää.
- Luontoalan ammattitutkinto vastaa hyvin työelämän vaatimuksia koulutuksen järjestäjiltä tulleen palautteen perusteella.
- Luontoalan erikoisammattitutkinnon tutkinnon perusteet päivitetään vuoden 2025 aikana. Päivitystyön yhteydessä luontoalan ammattitutkintoon lisätään erä- ja luonto-opastuksen osaamisala. Uudistus mahdollistaa erä- ja luonto-opastuksen alan vastaamaan

paremmin työelämää, jossa on työtehtäviä mm. yritysten työnjohdon ja turvallisuusjohtamisen tehtävissä sekä luontoalan kouluttajatehtävissä.

Porotalouden AT

- Aloittavia opiskelijoita ei välttämättä ole joka vuosi, mutta porotalouden ammattitutkinnon säilyttäminen nähdään tärkeänä alan pienuudesta huolimatta.

Ympäristöalan AT

- Perusteet kaipaavat ajantasaistamista. Esimerkiksi ympäristöhuollon osaamisalan sisältöjä ei ole päivitetty pitkään aikaan, osaamisalassa puhutaan mm. kaatopaikoista, ei juurikaan kiertotaloudesta. Laajuudet eivät ole yhteensopivia digivihreiden osien kanssa.

Ympäristöalan EAT

- Perusteet kaipaavat päivitystä mm. laajuuksien osalta, ja myös sisällöllisiä tarpeita on esimerkiksi jätehuollossa.

Pohdinnat tutkintorakenteesta

- Tutkintorakenne vaikuttaa tällä hetkellä toimivalta luontoalalla tulevien uudistusten kautta. Tosin rahoitusuudistus vuonna 2026 tulee vaikuttamaan opiskelijamäärään sekä aktiivisten koulutuksen järjestäjien määrään. Jää nähtäväksi, riittääkö uudistuksen jälkeen opiskelijoita ja koulutuksen järjestäjiä kaikkiin tutkintoihin, ja onko työelämällä edelleen tarvetta näin moniportaiseen tutkintorakenteeseen.
- Paikallinen tutkinnon osa mahdollistaa uusien sisältöjen luomisen entistä joustavammin ja se tuo joustavuutta uusien sisältöjen luomiseen.

Muut huomiot

- Vaikka Opetushallitus on jo suositellut yksittäisten tutkinnon osien suorittamista koko tutkinnon sijaan, tämä ei vielä näy vuoden 2024 osalta toteutuneen luonto- ja ympäristöalalla. Esimerkiksi luontoalan tutkinnon erä- ja luonto-opastuksen koulutukseen hakeutuneet pitävät tärkeänä koko tutkinnon suorittamista ja sitä myötä erä- ja luonto-opas nimikkeen saamista.

LÄHTEET

Taustaa

Työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta.

Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017).

Työelämätoimikunnan käyttämiä lähteitä

Työelämätoimikunnalla on ollut käytössään Opetushallinnon tilastopalvelu www.vipunen.fi. Määrälliset tiedot (järjestämisluvut, suoritustiedot ja palautetiedot ym.) on poimittu alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen tulleita päivityksiä Vipuseen ei ole päivitetty tilannekuvaan.

Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät sisälly määrällisiin tietoihin. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvista koulutuksen järjestäjien aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia vuonna 2024.

Vipusen raporttiseloitteesta: Tietosuojauksen vuoksi henkilöltä koskevat lukumäärät 1-4 näytetään arvona "1-4" ja neljää suuremmat lukumäärät pyöristetään lähimpään kolmella jaolliseen lukuun. Keskiarvot lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Lähdemateriaalina tilannekuvan pohdinnoissa on ollut esimerkiksi työelämätoimikunnan vierailukäyntiraportit, mahdolliset lausunnot tutkinnon perusteiden luonnoksista, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista sekä mahdolliset opiskelijoiden tekemät osaamisen arvioinnin oikaisupyynnöt. Lisäksi pohdintoja on voitu täydentää työelämätoimikunnan jäsenten omilla havainnoilla.

Työelämätoimikunnan tilannekuvat

Työelämätoimikuntien sivusto ja aikaisempien vuosien tilannetiedot ja -kuvat löytyvät Opetushallituksen [www-sivustolla](http://www.sivustolla):
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>

Lisätietoja

Työelämätoimikuntien sihteeristö, tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSSTYRELSEN